

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság
5.Bhar.201/2015/8. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2015. év november hó 4. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

V É G Z É S T:

A lopás vétsége miatt I.r. vádlott és társa ellen indult büntetőügyben a Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.135/2014/7. számú ítéletét **helybenhagyja** azzal, hogy az I. r. vádlott személyi igazolványának száma helyesen A.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A Bicskei Járásbíróság a 2014. április 10. napján kelt B.172/2013/11. számú ítéletével az I. r. és a II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett lopás vétségében (1978. évi IV. törvény 316. § (1) és (2) bekezdése).

Ezért őket személyenként 80-80 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét az I. r. vádlott tekintetében 1000 forintban, míg a II. r. vádlott tekintetében 1500 forintban állapította meg.

A vádlottakat egyetemlegesen kötelezte, hogy a magánfél részére kártérítésként fizessenek meg 100.000 forintot, ennek 2012. november 24. napjától járó törvényes kamatát és az államnak külön felhívásra 15.000 forintot.

Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetés esetén történő átváltoztatásáról és a bűnügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a jogorvoslati nyilatkozatra fenntartott 3 napon belül a vádlottak védője felmentésért jelentett be fellebbezést.

A Fejér Megyei Főügyészség a Bf.71/2013. számú átiratában arra hivatkozással, hogy a vádlottakra a pénzbüntetés egy napi tételének minimum összege kedvezőbb, az elbíráláskori Btk. alkalmazását, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a vádlottak cselekményének a 2012. évi C. törvény 370. § (1) és (2) bekezdés a) pontja szerinti minősítését, egyebekben az ítélet helybenhagyását indítványozta.

A vádlottak védője a fellebbezés írásbeli indokolásában elsődlegesen a Be. 267. § (1) bekezdés a) pontja alapján az eljárás megszüntetését kérte azzal évelve, hogy a trágyahalmot a Kft. 2012. november 6-tól a felelős őrzés szabályai szerint tartotta birtokában, az tehát nem volt a magánfél birtokában, így sérelmére bűncselekmény nem követhető el.

Másodlagosan a tényállás felderítetlensége miatti megalapozatlanságra hivatkozott és a megalapozatlanság kiküszöbölésével megállapított eltérő tényállás alapján a vádlottak felmentését kérte. Harmadlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására, a vádlottak próbára bocsátására vagy a pénzbüntetés enyhítésére és arra tett indítványt, hogy a másodfokú bíróság a vádlottakat mentesítse a bűnügyi költség viselése alól és e körben a sértettet marasztalja el.

A másodfokon eljáró Székesfehérvári Törvényszék a 2015. április 1. napján kelt 2.Bf.135/2014/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

A vádlottakat az ellenük emelt társtettesként elkövetett lopás vétségének vádja alól felmentette.

A polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezést mellőzte és megállapította, hogy az eljárás során felmerült 92.924 forint büntügyi költséget az állam viseli.

A másodfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a jogorvoslati nyilatkozatra fenntartott 3 napon belül a vádlottak terhére, a 2012. évi C. törvény 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő lopás vétségében bűnösségük megállapítása végett jelentett be fellebbezést.

A másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezés mellőzését, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének helybehagyását indítványozta.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.659/2015/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta.

Álláspontja szerint az első- és másodfokú bíróság az eljárást a perrendi szabályok betartásával folytatta le és megalapozott tényállást állapított meg.

A másodfokú bíróság következtetését azonban tévesnek ítélte, mivel a régi Ptk. 197. § (1) bekezdése értelmében a Kft. 2012. november 24-én jogosult volt a felszólítása ellenére el nem szállított birkatrágya felhasználására. Csakhogy ez a polgári jogi helyzet a vádlottak magatartásának megítélése során nem értelmezhető, mivel bár a vádlottak a Kft. dolgozói voltak, azonban a birkatrágya elhordására nem a munkáltatójuk utasította őket, sőt az utasítás kifejezetten a jól elkülöníthetően tárolt marhatrágya szétszórására vonatkozott.

A vádlottak tudták, hogy a Kft. birkatartással nem foglalkozik, birkatrágya nincs a tulajdonában, az magánfél tulajdonát képezi.

A szétszórott birkatrágya ekként a vádlottak szempontjából idegen dolog volt, amit eltulajdonítási szándékkal (azon nyomban fel is használták) elvettek. Az a körülmény, hogy a felhasználás nem a saját érdekükben történt, a lopás tényállásszerűsége szempontjából nem bír jelentőséggel.

Ezért a másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, az I. r. és a II. r. vádlottak bűnösségének megállapítását társtettesként elkövetett lopás vétségében (Btk. 370. § (1) és (2) bekezdés a) pont), velük szemben pénzbüntetés kiszabását és a büntügyi költség viselésére kötelezésüket indítványozta.

A vádlottak védője a 2015. október 28. napján érkezett észrevételében hangsúlyozta, hogy a Kft. a tulajdonában álló 0121/35 helyrajzi számú ingatlanon található, és néhai magánfél tulajdonát képező ingóságok birtokába lépett a szívességi használatot felmondó levél átvételének napjától, azaz 2012. november 6. napjától. Ugyanis néhai magánfél a szívességi használat írásbeli felmondását követően a felmondó levélben foglaltaknak az abban megjelölt határidő elteltéig nem tett eleget, így néhai magánfél birtokláshoz való joga a 0121/35 helyrajzi számú ingatlanon lévő ingóságai felett megszűnt.

Néhai magánfélnek a 0121/35 helyrajzi számú ingatlanon levő ingóságait, így a trágyát is a Kft. a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 196. § (1) bekezdésében foglalt felelő őrzés szabályai szerint „tartotta magánál”.

A Kúria 32/2012. számú büntető elvi határozata szerint a lopás elkövetési magatartása az elvétel, amelynek következtében a dolog eddigi birtokosa többé nincs abban a helyzetben, hogy a dolog felett hatalmat gyakoroljon, azzal rendelkezzen. Az elvétel az eredeti birtoklás állapotának, mint uralmi, hatalmi helyzetnek a megváltoztatása, ami akkor befejezett, ha az eredeti birtokosnak nincs reális lehetősége a dolog további birtokolására, illetve arra, hogy újból annak birtokába kerüljön. Erre akkor kerül sor, ha egy új birtokállapot már létrejött. Ekkor a lopás befejezett.

Idézve a Legfelsőbb Bíróság 2000. 481. számú határozatát és az 1999. 88. számú bírósági határozatot, mely szerint a lopás alanya nem lehet tulajdonos vagy az, akinek a dolog véletlenül, tévedésből vagy jogszerűen került a birtokába, illetve a lopás cselekményének sértettje csak a birtokos lehet, helyesnek ítélte a másodfokú bíróság által levont következtetést. Néhai magánfél a vád tárgyává tett cselekménynek nem lehet a sértettje, tekintettel arra, hogy nem volt a per tárgyát képező ingó dolog, a trágya birtokosa a vád szerinti cselekmény elkövetésekor.

A vád tárgyává tett cselekmény elkövetésekor, 2012. november 24. napján a Kft. volt a birtokban a trágya vonatkozásában.

A lopás bűncselekményének Btk.-ban rögzített tényállási elemei a per tárgyát képező esetben nem valósultak meg és hiányzik az eltulajdonítási szándék, valamint kizárt a bűnösség abban az esetben, amikor az elvétel célja a birtokos - a Kft. - érdekében történő felhasználás. A vádlottak cselekménye mindezek alapján tényállási elem híján nem alkalmas a lopás bűncselekményének megállapítására.

Ezen túlmenően kiemelte, hogy a bűnösség megállapításához egyenes szándék szükséges, a célzat megállapításának pedig a jogtalanság is a feltétele és a vádlottak tanúként tett vallomását elemezve hangsúlyozta azt, hogy az I. r. és a II. r. vádlott 2012. november 24. napján munkavégzésük során a tanúl utasítása alapján a Kft. tulajdonában álló marhatrágyát hordták a társaság 021/35 helyrajzi számú ingatlanáról a társaság tulajdonát képező 0114 helyrajzi számú ingatlanára és ott szétszórták. A munkát reggel 07:00-07:30 órákor kezdték (nyomozati iratanyag 381. oldal - 5. bekezdés, ügyszám: 07000/132/2012. bü.) és 18:00 órákor fejezték be, ekkor fogyott el a Kft. marhatrágyája (nyomozati iratanyag 367. oldal - 3. bekezdés, ügyszám: 07000/132-45/2012. bü.).

A vádlottak abban a tudatban hordták, majd szórták a trágyát, hogy az a Kft. tulajdonában áll. Aktuális tudatállapotukat tekintve nem látták előre azt a lehetőséget, nem történt rá gondolás arra vonatkozóan, hogy esetlegesen nem a Kft. tulajdonában lévő trágyát pakolják.

A jogtalan eltulajdonítás célzata sem realizálódott jelen esetben, hiszen a vádlottak nem vártak és nem is várhattak olyan kedvező következményt, amelynek elérése érdekében végrehajtották a cselekményt. Cselekményük kizárólag a munkájuk hibátlan teljesítésére irányult, amihez sem jogszabály, sem az erre jogosult személy engedélyére nem volt szükségük.

Mivel mindezekre tekintettel a vádlottak nem követhették el a vád tárgyává tett lopás bűncselekményét, a másodfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és az alaptalan ügyészi fellebbezés elutasítását indítványozta.

A nyilvános ülésen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség képviselője a fellebbezést változatlan tartalommal fenntartotta. Nem értett egyet a másodfokú bíróság azon okfejtésével (ítélet 5. oldal 9. bekezdés), hogy a birkatrágya nem került ki a birtokos Kft. birtokából a vádlottaknak a vádban terhükre rótt magatartása következtében, hanem a tulajdonában levő egyik területről a másik tulajdonában álló területre került. Ezen túlmenően az átiratban írtakat fenntartotta és azzal egyező tartalmú indítványt terjesztett elő.

A vádlottak védője az észrevételben leírtakat fenntartotta. Kiemelte, hogy a polgári jog az alap, a tulajdon és a birtok kérdése és egyértelmű a joggyakorlat abban, miszerint lopni csak a birtokostól lehet. A célzatosság körében pedig azt hangsúlyozta, hogy a vádlottak a Kft. alkalmazottai voltak, az utasításuk pedig az volt, hogy a területre menjenek ki, a trágyát szedjék össze és a Kft. területén szórják szét.

A vádlottak az utolsó szó jogán felszólalni nem kívántak.

Az ítélet tábla a bejelentett ügyészi fellebbezés folytán a másodfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást a Be. 387. §-ának (1) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírált.

Felülbírálata során megállapította, hogy az első- és másodfokú bíróság eljárása során a perrendi szabályokat betartotta.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben, kellő részletességgel lefolytatta, a vád tárgyává tett cselekmény elbírálása szempontjából releváns bizonyítékokat feltárta. Azokat egymással összevetve, értékelve túlnyomórészt okszerű, a logika szabályainak ellent nem mondó következtetést vont le.

A lefolytatott bizonyítás eredményeként az elsőfokú bíróság lényegében megalapozott, a Be. 351. § (2) bekezdésében írt hibáktól mentes tényállást állapított meg, melyet a másodfokú bíróság csak részben tett hibáktól mentes, megalapozott tényállássá.

Az előzményeket illetően a másodfokú bíróság helyesen egészítette ki a tényállást a beszerzett - bár a vádirat benyújtása után a vádlottak védője által már csatolt, így rendelkezésre álló - és a tárgyalás keretében felolvasott iratok alapján, melyek közül a másodfokú ítélet 3. oldal utolsó bekezdésében és a 4. oldal 1-5. bekezdésében rögzítettek bírnak jelentőséggel.

Annak ellenére, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az ítélet 4. oldal 2. bekezdését illető szavak és a 4. bekezdés mellőzése mellett nem kifogásolta, az ítélet tábla az egyértelműség okán szükségesnek ítélte az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás pontosítását és kiegészítését, valamint a másodfokú bíróság által kiegészített tényállás helyesbítését is.

Az ítélet tábla az iratok tartalma alapján a Be. 388.§-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által helyesbített és kiegészített tényállást az alábbiak szerint pontosítja és kiegészíti:

Figyelemmel az elsőfokú ítélet 3. oldal 7. bekezdésében és a 4. oldal 1. bekezdésében megállapítottakra, a 4. oldal 3. bekezdését azzal pontosítja, hogy a vádlottak a birkatrágya felpakolását és elszállítását kb. 15 óra után kezdték meg.

Az ítélet 4. oldal 2. bekezdését akként pontosítja, hogy a magánfél a birkatrágya pakolását a második fuvarnál kb. 16,30 órakor észlelte és tette szavá. Felszólítása ellenére ezt a fuvar is elszállították és még további három fordulóval szállították el a birkatrágycsoporthoz.

A vádlottak öt fordulóval, fordulónként 8 tonna, összesen kb. 40 tonna birkatrágycsoporthoz szállították el. Szemben a másodfokú bíróságnak az elsőfokú ítélet 4. oldal 4. bekezdését mellőző rendelkezésével, az ítélet tábla szükségesnek ítélte annak rögzítését, hogy a vádlottak kb. 40 tonna, tonnánként 2500 forint, összesen kb. 100.000 forint értékű birkatrágycsoporthoz szállították el, amelyet 2012. november 23-án hajnalban a 0114 helyrajzi számú területen tanú 1 a földbe beszántotta. Ezzel a magánfélnek kb. 100.000 forint kára keletkezett.

A fenti pontosítás és kiegészítés a magánfél feljelentésén (nyomozati iratok 29. oldaltól) és tanúvallomásán, a tanú 1 vallomásán (5. sz. tárgyalási jkv. 29. oldal) és az igazságügyi szakértői vélemény 1., 3., 5., 8. és 9. pontján alapul.

A fentiek szerint pontosított és kiegészített tényállás már minden tekintetben megalapozott, így az irányadó volt a harmadfokú eljárásban.

Az elsőfokú bíróság eleget tett indokolási kötelezettségének. Iratszerűen ismertette a vádlottak védekezését és indokát adta annak, hogy a védekezésüket miért nem fogadta el. Számot adott arról is, hogy a vádlotti védekezéssel szemben miért alapította a tényállást a magánfél vallomására és a vallomását alátámasztó a tanú2, a tanú3 és a tanú4 vallomására annak ellenére, hogy a vallomásokban eltérő távolságok kerültek megjelölésre a marhatrágya és birkatrágya tekintetében. Az igazságügyi szakértői véleményben megállapítottak pedig a távolságra vonatkozó állítások kivételével a magánfél által előadottakat támasztották alá.

A bizonyítékok értékelését illetően azt azonban megjegyzi az ítéletábra, hogy az értékelt és az ítéletben megemlített bizonyítékokon túlmenően indokolatlan és szükségtelen olyan okiratok felsorolása, amelyek jelentőséggel nem bírnak, amelyeket figyelembe nem vett és amelyek bizonyítékként nem értékelhetők, miként azt tette az ítélet 8. oldal 2. bekezdésében az elsőfokú bíróság.

Az elsőfokú bíróság a jogi következtetés levonását megelőzően - mivel figyelmen kívül hagyta a védő által a vádirat benyújtását követően a szívésségi földhasználatot felmondó és a magánfelet az ingóságai elszállítására 15 napos határidővel felszólító okiratot és a felszólítás eredménytelenségét tanúsító jegyzőkönyvet - ítéletében tévesen rögzítette tényként, hogy a magánfél nem esett ki a birkatrágya birtokából annak ellenére, hogy a trágya alatti földterület tulajdonosának személyében változás történt.

A másodfokú bíróság - bár ítéletében nem helyesbítette és nem mellőzte az elsőfokú bíróság ítéletének a vádlottak a tanú1 tevékenységére tett megállapításait és nem kifogásolta az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységét és azt sem, hogy a vádlottak védekezését nem fogadta el és a tényállást elsődlegesen a magánfél vallomására és az igazságügyi szakértői véleményre alapította, a kiegészített tényállás alapján - mégis helyesen állapította meg, hogy a magánfél a szívésségi földhasználat felmondása folytán 2012. november 22-től nem volt jogszerű birtokosa a városi ingatlanon elhelyezett birkatrágjának. Helyesen idézte az ítélet 5. oldal 5. és 6. bekezdésében a lopás törvényi tényállását és az elkövetési magatartás, az elvétel értelmezését, valamint részben a felelős őrzésre vonatkozó szabályokat is.

Téves azonban az az okfejtése, hogy a vádlottak magatartása azért nem valósít meg bűncselekményt, mert a társaság tulajdonában álló egyik területről a társaság tulajdonában levő másik területre szállították át a birkatrágját.

A Ptk. 196. § (1) bekezdése alapján megállapítható, hogy a magánfél által a 0121/35 helyrajzi számon lévő ingóságok, így az évek óta felhalmozott birkatrágya is a szívésségi használatot felmondó levélben megjelölt 15 hatánap lejártával a Kft. birtokába kerültek, így az ingóságokat, a birkatrágját is a társaság a felelős őrzés szabályai szerint tarthatta birtokban.

A felelős őrzés azt jelenti, hogy a birtokos a dolog őrizetéről a jogosult költségére és veszélyére mindaddig köteles gondoskodni, amíg az a dolgot át nem veszi. A felelős őrző pedig, ha ennek megfelelően jár el, a dolgot visszatarthatja költségei megtérítéséig.

A Ptk. 197. §-ának (1) bekezdése a felelős őrzőt feljogosítja a dolog értékesítésére vagy felhasználására, ha azt a jogosult (jelen esetben a tulajdonos a magánfél) a megfelelő határidő alatt felszólításra nem szállítja el és annak elhelyezése aránytalan nehézséggel vagy a költségek előlegezésével járna.

Az a körülmény, hogy a magánfél a birkatrágya elszállítását a munkát végző vádlottaknak, majd a helyszínre érkező, a vádlottak munkáját irányító a tanúl-nek szóvá tette és kifogásolta a birkatrágya másnapi beszántását, nem tette jogtalanná a társaságnak ezen, törvényi felhatalmazáson alapuló eljárását. Ugyanakkor a magánfélnek, mint tulajdonosnak, az értékkel bíró birkatrágyának felhasználása miatt elszámolási igénye keletkezett a társasággal szemben.

A vádlottak tehát, mint a felső őrző társaság alkalmazottai, a társaságot megillető „felhasználást” hajtották végre, amikor a birkatrágyát elszállították, nem önálló döntésük eredményeként cselekedtek.

A jogellenesség hiánya miatt nem valósították meg a vádlottak bűncselekményt.

Mindezen indokok alapján pedig - szemben a főügyészség álláspontjával - a vádlottak jogtalan eltulajdonítási szándéka nem állapítható meg. Következésképp helyesen döntött a másodfokú bíróság akkor, amikor a vádlottakat az ellenük emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette.

Törvényesen mellőzte a másodfokú bíróság a vádlottakat egyetemlegesen kártérítés megfizetésére kötelező elsőbírői rendelkezést, mivel a magánfél az eljárás során a vádlottakkal szemben nem terjesztett elő polgári jogi igényt.

A másodfokú bíróság a bűnügyi költség viselése tekintetében is helyesen rendelkezett.

Ezért az ítélet tábla a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 397. §-a alapján mindkét vádlott tekintetében helybenhagytak, a rendelkező részben írt, az I.r. vádlott személyi igazolványa számának helyesbítésével.

Budapest, 2015. év november hó 4. napján

dr. Magócsi István sk.

a tanács elnöke

Zólyominé dr. Törő Erzsébet sk.

előadó bíró

. Borbás Virág Bernadett sk.

bíró

A Székesfehérvári Törvényszék 2.Bf.135/2014/7. számú ítélete a Fővárosi Ítélet tábla mint harmadfokú bíróság 5.Bhar.201/2015/8. számú végzése folytán az I. r. és a II. r. vádlott vonatkozásában 2015. év november hó 4. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2015. év november hó 4. napján

dr. Magócsi István sk.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Moncz Tímea tisztviselő